كوكتەم مەرەكەسىندە نەگىزگى ساتىنى ارالاۋ

ۋتۇڭشۇي ۆوگزالى

ولار ەلسىز وڭىردە ٴجۇز شاقىرىمدىق تەمىر جولدى تاپجىلماي قورعادى

☐ **انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ۋي يۇڭگۇي**

ىزعىرىق سۇيەكتەن وتەدى، يەن دالا جىم - جىرت تىنىشتىققا شومعان، زەڭگىر اسپان، قيىر جەر. يەن دالادا تەمىر جولدىڭ شەتىنە كولدەنەڭدەگەن ۋتۇڭشۇي ۆوگزالى وسىناۋ قۇبا ٴتۇزدى ونان ارى قۇلازىتىپ تۇرعانداي.

تەمىر جولدىڭ ماڭىندا جاسىل سيگنال شامى جاندى. پاراۆوزدىڭ گۇرىلدەگەن داۋىسى ەمىس - ەمىس ەستىلىپ، ۆوگزال مەن جاپان دالاعا ايساتتە جان بىتىرگەندەي بولدى.

1 - ايدىڭ 18 - كۇنى ساعات 14تەن 30 مينۋت وتكەندە، تيانجين پورتىنان اتتانعان جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى دابىلداي جەتىپ، گۋدوك داۋىسى جاپان دالانى ٴزىلزالا ەتتى. تەمىر جول ماڭىندا حاۋىپسىزدىك شارلاپ جۇرگەن ٴۇرىمجى تەمىر جولى قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى قۇمىل قوعام حاۋىپسىزدىگى ۋتۇڭشۇي ۆوگزالى ساقشى بولىمشەسىنىڭ باستىعى جاڭ ليجۇن، حالىق ساقشىسى لي يۇيمين ورىندارىندا تىك تۇرىپ، كەزەكشى پويەزگە قۇرمەتپەن قارادى.

ۋتۇڭشۇي ۆوگزالى لىنحى - قۇمىل تەمىر جولى ماڭىنداعى ٴبىر شاعىن ۆوگزال. جاقىنعى بىرنەشە كۇندە وسى شاعىن ۆوگزالدان ٴار كۇنى 3 تە 4 كەزەك جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزى ٴوتتى، ۇعان كومىر تاسىپ ارى - بەرى قاتىناعان ارناۋلى پويەزدەردى قوسقاندا، كۇنىنە 10 نەشە كەزەكشى پويەز وسى ارادان ٴوتىپ، شاعىن ۆوگزال يەن دالادا بولعانىمەن، دىر - دۋمانعا شومادى.

لىنحى - قۇمىل تەمىر جولى 2016 - جىلى سالىنعان، جالپى ۇزىندىعى 1390 كيلومەتر، شىعىستا ىشكى موڭعۇل اۆتونوميالى رايونىنىڭ باۋتوۋ - لانجوۋ تەمىر جولىنىڭ (باۋتوۋ - لانجوۋ) لىنحى ۆوگزالىنان باستالىپ، باتىستى بەتكە الىپ جۇيىانحاي مەن باداين جىلين قۇمدىعىن ەندەي ٴوتىپ، گانسۋ شەكاراسىنا كىرەدى، باتىستا چيليانشان تاۋىنا ٴوتىپ، قۇمىل قالاسىن تۇتاستىرادى، حۋابەي وڭىرىنەن باتىس سولتۇستىككە باراتىن تىكە جول ٴارى تيانجين پورتىن الدىڭعى قامال ەتكەن ەۋروپا - ازيا قۇرلىق كوپىرىندەگى 2 - جاڭا قولايلى ارنا بولىپ، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىن وتكىزۋ جانە شينجياڭنىڭ كومىرىن سىرتقا تاسۋ سىندى ماڭىزدى مىندەت ارقالاپ وتىر.

"ٴار كۇنى كەزەكشى پويەزدەردى قابىلدايمىز - جونەلتەمىز، حاۋىپسىزدىكتى شارلايمىز، اپتا سايىن حاۋىپسىزدىكتەگى كومەسكى كىناراتتارعا ٴبىر - بىرلەپ تەكسەرۋ جۇرگىزەمىز، ەرەكشە قاربالاسپىز". جاڭ ليجۇن بىلاي دەدى: ۆوگزالدىڭ توڭىرەگىندەگى 100 شاقىرىم جەردە جان پەندەسى جوق، ادەتتە قارا قۇيرىق، قۇلان، تۇلكى جانە قاسقىردى كوپ كورەمىز، "كومەسكى كىناراتتاردى ٴبىر - بىرلەپ تەكسەرۋدە ٴبىر ماڭىزدى ٴتۇيىن — جابايى حايۋاناتتاردىڭ قورشاۋدىڭ استىنان ٴوتىپ تەمىر جولعا كىرىپ، قاتىناعان پويەزدەردىڭ حاۋىپسىزدىگىنە ىقپال جەتكىزۋدەن ساقتانۋ".

ۋتۇڭشۇي ۆوگزالى ساقشى بولىمشەسىندە 5 حالىق ساقشىسى بار، ولار 109 كيلومەترلىك جەلىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن قورعاۋ مىندەتىن ارقالاپ وتىر. بەكەت 2016 - جىلى سالىنعانىنان باستاپ، حالىق ساقشىلارى وسى ارانى تاپجىلماي كۇزەتتى. بىرنەشە جىلدان بەرى ولار جەلى بويىنداعى ويلى - شۇڭقىرلاردى تۇگەلدەي باستى.

"تۇتاس جەلىدە نەشە ون تەمىر جول كوپىرى، 100دەن استام سۋاعار، ٴبىر ەرەكشە ۇلكەن كوپىر بار". جاڭ ليجۇن بىلاي دەدى: جەلىنى شارلاۋ جاياۋ قىزمەت، جولى ناشار، جازدا قاپىرىق ىستىق، قىستا قاقاعان اياز، ماڭىزدى جەرلەردە اۆتوكولىكتى توقتاتىپ جاياۋ شارلايمىز، ٴبىر كۇندە 10 نەشە ساعات جۇرگەنىمىزدە شارشاعانىمىزدان ساۋدىراپ قالعانداي سەزىنەمىز، "ٴبىر ٴتاۋىرى، قازىر ارتقى شەپ قامتاماسىزدىعى كوپ جاقساردى، سۋ جانە اۆتوموبيلدىڭ مايى تۇگەلدەي قامتاماسىز ەتىلدى، بىلگەرى شارلاۋ جۇرگىزىپ جارتى جولعا جەتكەندە جەيتىن، ىشەتىن نارسە قالمايتىن جاعداي كەلمەسكە كەتتى".

سۋدى اۋىزعا العاندا، حالىق ساقشىلارىنىڭ ايتار ٴسوزى كوپ ەدى. ۋتۇڭشۇي دەگەن اتى جاقسى بولعانىمەن، بۇل ارادا شىنار دا، سۋ دا جوق، ىشەتىن، ىستەتەتىن سۋلاردى تۇگەلدەي ارتقى شەپ مەرزىم سايىن اسىتاۋ كولىكپەن جەتكىزىپ بەرەتىن. سۋ كەلگەنىنەن كەيىن سۋ قامباسىنا ساقتالادى، قابات - قابات سۇزگىدەن وتكىزگەنىنەن كەيىن بارىپ ىشۋگە بولادى. سۋ ۇنەمدەۋ ٴۇشىن، پويەز ۆوگزالى سۋمەن شەكتى ۋاقىتتا قامدادى، ٴار كۇنى تاڭەرتەڭ، ٴتۇس، كەشتە سۋمەن 2 ساعات قامدايدى. جوپەلدەمەدە سۋ تاپشىلىعى شۇعىل جاعدايىنا توتەپ بەرۋ ٴۇشىن، ساقشى بولىمشەسىنىڭ اسحاناسى مەن سۋحاناسىنا ۇلكەندى - كىشىلى سۋ كۇبى، شەلەك جانە تەگەنە دايىنداپ سۋ ساقتاۋعا پايدالاندىق. "2022 - جىلى كوكتەم مەرەكەسىندە ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ سۋ قۇدىعى جارىلىپ، بەكەتتە 3 كۇن سۋ توقتادى. ٴبىر ٴتاۋىرى، ساقتاپ قويعان سۋ تاماق جاساۋعا جەتتى، كوپشىلىك 3 تە 4 كۇن جۋىنا المادى، ٴبىر وزگەشە كوكتەم مەرەكەسىن وتكىزدىك"، - دەدى جاڭ ليجۇن كۇلىمسىرەپ.

"ۋتۇڭشۇيدەن وتەتىن تاسىمالدىق قامتاماسىزدىق كولىگى 5 كۇندە ٴبىر قاتىنايدى، ۇيگە قايتۋعا ٴبىرشاما قولايلى. الايدا ساقشى بولىمشەسىندە ادام تەگىنەن از، ۇيگە ٴبىر رەت قايتساق، 5 كۇننەن كەيىن قايتا ورالامىز، قىزمەت ٴبىرشاما اۋىسايدى. كەزەكپەن دەمالۋدان سىرت، كوپشىلىك نەگىزىنەن ساقشى بولىمشەسىندە كەزەكشىلىك وتەپ، مىندەتكە دايىن تۇرادى". جاڭ ليجۇن بىلاي دەدى: تۇرمىستاعى قيىنشىلىقتارعا شىدامدىلىق كورسەتسەك وتە شىعادى، قيىنى ٴبىر سارىندىلىق پەن قۇلازۋعا ٴتوزۋ، "كەزەكپەن دەمالعان كەزدە قۇمىل قالا رايونىنا بارسام، باسقاشا الەمگە كىرگەندەي بولام، قالانىڭ ەرەكشە دۋماندى ەكەنىن سەزىنەمىن، ٴبارىمىز ادام كوپ جەرگە بارىپ ارالاۋدى ۇناتامىز".

"ساعات نولدەن 43 مينۋت وتكەندە لۋتوچۋانزى ساقشى بولىمشەسىنىڭ X9622 كەزەكشى پويەزى ساعات 3تەن 09 مينۋت وتكەندە ۋتۇڭشۇيدەن وتەدى دەگەن تەلەفون حابارلاندىرۋىن قابىلدادىق"... "بۇگىنگى قىزمەت: جالپى بەتتىك دەنە قۋاتىنا جاتتىعۋ، بەكەتكە توقتاعان كەزەكشى پويەزدەردى شارلاپ تەكسەرۋ، جالپى بەتتىك تازالىق ىستەۋ، ساياسي نازاريا ۇيرەنۋ"... لي يۇيمين بيىل 58 جاستا، ساقشى بولىمشەسىنىڭ جاسى ۇلكەنى، ساقشى بولىمشەسى قۇرىلعانىنان باستاپ وسى ارادان تاپجىلماي كەلەدى. 6 جىلدان اسا ۋاقىتتا، ول قىزمەت ەستەلىگىن ٴبىر توبە جازدى. ەستەلىك داپتەرىن اقتارساڭىز، ٴار كۇنگى قىزمەت مازمۇنىن قاعىس قالدىرماي، ەرەكشە ىجداعاتتىلىقپەن ەستەلىككە الىنعاندىعىن كورەسىز.

وسىنداي ەستەلىك داپتەرى ٴاربىر حالىق ساقشىسىنىڭ بارىندە بار. جاڭ ليجۇن بىلاي دەدى: بارلىق حالىق ساقشىسى "قاتاڭ، ناقتى، ۇقىپتى بولۋداي" قىزمەت داعدىسىن قالىپتاستىردى، كوپشىلىك وزدەرىنىڭ قاراپايىم قىزمەتىن جاقسى ىستەگەندىكتەن، باسقارۋ اۋماعىنداعى تەمىر جول اينالاسىندا شىرعالاڭ تۋىلمادى، "بۇل ٴبىز جونىنەن ەڭ ماڭىزدى سىيلىق".

"ٴبىز بىرنەشەۋىمىز پويەز ساقشىسى بولعانبىز ٴارى ۆوگزال ساقشى بولىمشەسىندە قىزمەت ىستەگەنبىز، ۋتۇڭشۇيدىڭ شارت - جاعدايى ەڭ جاپالى". 1 - ايدىڭ 3 - كۇنى ەندى عانا مىندەتكە وتىرعان ساقشى بولىمشەسىنىڭ ساياسي جەتەكشىسى لي حۇڭۋەي بىلاي دەدى: تەمىر جول جەلىسى مەيلى قاي جەرگە سالىنسا، تەمىر جول ساقشىلارىنىڭ قادامى سول جەرگە جەتەدى. بۇل ارا ەلسىز وڭىر، ٴار الۋان قيىنشىلىق بولعانىمەن، ساقشى بولىمشەسىندەگى حالىق ساقشىلارى قىزمەتتى قاي - قاشان دا مۇقيات كىرىسىپ ىستەپ، ەجەلدەن جاپا تارتتىم، شارشادىم دەگەن ەمەس، "بەينە رەلىس شەگەسى سياقتى ٴوز ورنىنا مىقتى قادالىپ، جەلى مەن كەزەكشى پويەزدەردىڭ حاۋىپسىزدىگىن، ىركىلىسسىزدىگىن قورعاۋدا".

(باسى 1 - بەتتە)

جاڭادان سالىناتىن بۇگۇر اۋەجايىنىڭ جىل ىشىندە جۇمىس باستاۋىنا، نارات، قاراماي اۋەجايلارىن كەڭەيتىپ سالۋ ينجەنەرياسىنىڭ جىل ىشىندە قۇرىلىس باستاۋىنا بەلسەنە قول جەتكىزدى. قازىر جاڭادان سالىناتىن شونجى، باينبۇلاق اۋەجايلارىنىڭ نىساندارى جەكە - جەكە جالپى قۇرىلىس مولشەرىنىڭ 61%ىن، 64%ىن ورىندادى، جاڭادان سالىناتىن باركول اۋەجايى نىسانى جالپى جوبا مەن الاشقى بەكىتۋدى ورىندادى.

"اۋەدەگى جىبەك جولى" قۇرىلىسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۋ ٴۇشىن، شينجياڭ اۋەجاي توبى بازاردى اشۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، اۋە جەلىسىن تۇتاستىرۋ قابىلەتىن جوعارىلاتتى. بيىل 4تەن استام حالىقارالىق جولاۋشى تاسىمال جەلىسى جاڭادان اشىلدى، قايتا قاتىنادى، ەل ٴىشى - سىرتىنان بەلگىلى مەرزىمدى كەزەكشى ۇشاقتاردى جۇرگىزگەن 2دەن استام اۆياتسيا سەرىكتەستىگىن جاڭادان ەنگىزدى، تارماق جەلىدەن شينجياڭ سىرتىنا توتە ۇشاتىن اۋە جەلىسىنەن 10نان استامىن تىڭنان اشتى، جيىلەتتى، شينجياڭ ىشىندەگى تارماق جەلىلەر بويىنشا ٴوزارا ۇشاتىن اۋە جەلىسىنەن 8دەن استامىن تىڭنان اشتى، جيىلەتتى. سونىمەن بىرگە بۇكىل شينجياڭداعى اۋەجايلاردىڭ زات اينالىمى بايلىعىن اناعۇرلىم رەتتەپ - بىرىكتىرىپ، ساپالاندىرىپ، اۆياتسيا زات اينالىمى باقشا رايونى قۇرىلىسىن كۇش سالا ىلگەرىلەتەدى، سونداي - اق ەل ىشىندەگى، حالىقارالىق جۇك تاسىمال اۋە جەلىسىن ۇزدىكسىز جيىلەتىپ، اۆياتسيا جۇك تاسىمالىن كوتەرمەگە الۋ كاسىبىن كۇش سالا دامىتىپ، شەتەلدە زات پۋنكتتەرىن قۇرۋعا ىزدەنىس جاساپ، زات ٴتۇرى مەن قامتۋ كولەمىن كەڭەيتىپ، شىعىس ەۋروپا، ورتا ازيا سياقتى وڭىرلەردىڭ حالىقارالىق اۆياتسيا زات اينالىمى كاسىبىن اشادى.

(باسى 1 - بەتتە)

بۇل جەمساري قۇرلىقتىق تاقتاتاس مۇنايىن بارلاۋدا كەلەلى ناتيجەگە قول جەتكەندىگىنىڭ بەلگىسى.

جي 172-H قۇدىعى جيچيك مۇناي الابىنداعى ۇلەسكەر قۇدىق، قازىر ٴالى دە ٴوندىرىس جۇرگىزۋدە. ٴتىلشى جۇمىس باسىنان 11 جىل قاسقايىپ تۇرعان وسى ۇلەسكەر قۇدىقتىڭ الدىندا تاس ەسكەرتكىش ورناتىلعاندىعىن، ەسكەرتكىشكە وسى قۇدىقتىڭ تاريحى ويىپ جازىلعاندىعىن كوردى. تاس ەسكەرتكىشكە تاياۋ جەردە قوڭىر، سۇرعىلت ٴتۇستى تاقتاتاس مۇنايىنىڭ ۇلگىلەرى قويىلعان، ال وسى قۇدىق 3000 — 4000 مەتر تەرەڭدىكتەگى جەر قاباتىنداعى وسىنداي تاستاردان مۇناي الىپ وتىر.

"قالىپتى ساقتالعان مۇنايدى الۋ ٴۇشىن، قۇدىق ٴساتتى بۇرعىلانعانىنان كەيىن، مۇناي ۇڭعىدان شاپشىپ، جەر قاباتىنان اتقىپ شىعادى؛ ال تاقتاتاس مۇنايى قۇدىعى قازىلىپ بولعانىنان كەيىن، تاعى زور كولەمدىك قىسىممەن جارۋ ارقىلى بەينە دۋفۋ كەسكەن سياقتى جەر قاباتىنان جارىقشاق شىعارىپ، جارىقشاققا كۆارتس پەن سۇيىقتىقتى توقتاۋسىز جىبەرىپ، جەر قاباتىن جارىپ اشقانىنان كەيىن تاعى قىسىممەن ۇساقتاپ، تاس جاپسارىنان مۇناي سىعىپ الىنادى"، - دەدى جۇمىس رايونىنداعى كاسپورىنىنىڭ تەحنيكا مامانى لياڭ چىڭگاڭ تانىستىرىپ.

جيچيك مۇناي الابىندا ساقتالعان تاقتاتاس مۇنايى 3000 — 4000 مەتر تەرەڭدىكتە جاتىر، جالاڭ مۇناي قاباتىنىڭ قالىڭدىعى 1.5 مەتر عانا. العاشقى كەزدە الدىمەن 3000 — 4000 مەترلىك تىك قۇدىق قازىپ، ونان كەيىن شامامەن 2000 مەترلىك گوريزونتال قۇدىق قازىلادى، ونىڭ ۇستىنە گوريزونتال قۇدىق تاعى، ٴسوز جوق، 1.5 مەتر قالىڭدىقتاعى مۇناي قاباتى بەلدەۋىنە دالمە - ٴدال ٴوتىپ، مۇناي ساقتالعان قىڭىر - قيسىق بەلدەۋدەن اشاتىن التىن ينەنىڭ ساناۋىن ٴدال تابۋى كەرەك.

مۇناي قۇدىعى قازىلىپ بولعانىنان كەيىن، ىلە - شالا زور كولەمدىك قىسىممەن جارۋ باستالادى، زور ات كۇشىندىك قىسىممەن جارۋ اۆتوكولىكتەرى جەر بەتىندە توقتاۋسىز جەر قاباتىن جارادى. "بۇرىن 1.0 نۇسقالى قىسىممەن جارۋ ٴتاسىلى ٴبىر قۇدىققا 10 مىڭ تەكشە مەتر سۇيىقتىق، 1000 تەكشە مەتر كۆارتس جىبەرەتىن؛ قازىر قىسىممەن جارۋ ٴتاسىلىنىڭ دارەجەسى كوتەرىلىپ، 2.0 نۇسقاعا جەتتى، ٴبىر قۇدىققا ورتاشا 60 مىڭ تەكشە مەتر سۇيىقتىق، 6000 تەكشەمەتر كۆارتس جىبەرىلەدى"، - دەدى لياڭ چىڭگاڭ.

2022 - جىلى جيچيك مۇناي الابى جۇمىس رايونىندا تاقتاتاس مۇنايىنىڭ ٴونىم مولشەرى 509 مىڭ تونناعا جەتتى، كەزەكتە تاقتاتاس مۇنايىن الۋ كولەمدەنگەن ٴوندىرىستى جوعارىلاتۋ كەزەڭىنە جاپپاي ٴوتتى. عىلىم - تەحنيكادا ۇزدىكسىز قامال الۋ ارقىلى جۇمىس رايونى قۇرلىقتىق تاقتاتاس مۇنايىن بارلاۋدىڭ، اشۋدىڭ 4 ٴتۇرلى وزەكتى تەحنيكاسىن يگەردى. سونىمەن بىرگە زەردەلىلەنگەن قۇرىلىس جۇرگىزۋ ارقىلى مۇناي الابىنىڭ باسقارۋى دا اناعۇرلىم قاراپايىم بولىپ، جۇمىس رايونىنىڭ باقىلاۋ - مەڭگەرۋ ۇلكەن ەكرانىنان بارلىق مۇناي قۇدىعى مەن بىرلەسكەن ٴبىر جاقتى ەتۋ پۋنكتىنىڭ ناقتى ۋاقىت ٴوندىرىس جاعدايىن الىس ارالىقتان تەكسەرىپ كورۋگە بولاتىن بولدى، دەمەك، الاڭ - پۋنكت ادامسىز شارلاپ تەكسەرۋدى، ادامسىز كۇزەتتە تۇرۋدى جۇزەگە اسىردى.

(باسى 1 - بەتتە)

جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزدەرىنىڭ كەدەننەن ٴوتۋ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۋ ٴۇشىن، الاتاۋ ساعاسى كەدەنى الاتاۋ ساعاسى ۆوگزالى مەن بايلانىستى، سايكەسۋدى كۇشەيتىپ، كەزەكشى پويەزدەردىڭ وتكەلدە ايالداۋ ۋاقىتىن قىسقارتىپ، سيفرلانعان وتكەلدى قولدانۋدى، تەمىر جولدىڭ تەز قاتىناۋىن، كەدەن - تەمىر جول ىركىلىسسىز ارناسى سياقتى تەمىر جول وتكەلىنىڭ جاڭا ۇلگىسىن ورتاق ىلگەرىلەتتى، باستالار جەردەگى كەدەنمەن "ٴتۇيىندى تۇيىنگە جالعاۋ" بايلانىس جاساۋ، سايكەسۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، كەزەكشى پويەزدەردىڭ كەدەننەن وتۋدەگى قيىن تۇيىندەرىن دەر كەزىندە شەشتى.

قازىر الاتاۋ ساعاسى ۆوگزالىنان شەكارادان شىعاتىن جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزدەرىنىڭ كەدەننەن ٴوتۋ ۋاقىتى 5 ساعاتتىڭ ىشىنە قىسقاردى، شەكارادان ەنگىزىلگەن زاتتار ينفورماتسياسىن وتكەرمەلەۋ بارىسىنىڭ جىلدامدىعى 4 ساعات تەزدەتىلدى، ٴار رەتكى كەزەكشى پويەزدەردىڭ ولشەمدى رەليستەردە تيەۋ ۋاقىتىن ٴبىر جارىم ساعات ىشىندە مەڭگەردى. كوكتەم مەرەكەسى كەزىندە جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزدەرى تاسىمالىن تاۋلىك بويى توقتاتپاۋدى جۇزەگە اسىردى.

"جۇڭگو - قازاقستان ەكى جاق ستانسياسىنىڭ جۇمىس جۇرگىزۋ جاعدايىنا جانە اۋىستىرۋ - تيەۋ قۋاتىنا نەگىزدەلە وتىرىپ، ٴبىز تيەلگەن زاتتاردىڭ تۇرلەرىن يكەمدى رەتتەپ جونەلتىپ، جۇمىس جۇرگىزۋ جەلىسىنەن پايدالانۋدى جاقسارتتىق، تاياۋدان بەرى ٴار كۇنى جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنەن 16 كەزەك شاماسىندا قابىلدادىق، جونەلتتىك"، - دەدى جۇڭگو تەمىر جولى ٴۇرىمجى مەكەمەسى توبى شەكتى سەرىكتەستىگى الاتاۋ ساعاسى ۆوگزالى تيجارات باسقارۋ ٴبولىمىنىڭ كومەكشى ينجەنەرى جاڭ بين.

(باسى 1 - بەتتە)

جەرگىلىكتى ورىننىڭ قۇرعاقتاۋ كەلگەن توپىراعى، تاڭەرتەڭ مەن كەشكى تەمپەراتۋرانىڭ پارقى زور بولۋداي ەرەكشە جاراتىلىستىق كليمات ورتاسى قويان ٴشوپتى ٴوسىرۋدىڭ نەگىزگى شارتىنا ٴدال ۇيلەسەدى. ٴبىر جىلعى ىزدەنىس جاساۋدىڭ جانە اماليات ايگىلەۋدىڭ ارقاسىندا، جيا يۇيلۋدىڭ 14 جىلجايدا ەككەن ٴونىمىنىڭ العاشقى ادىمدا ونىمدىلىگى كورىنىپ، جىلجايدىڭ جىل سايىنعى ورتاشا جىلدىق كىرىسى 10 مىڭ يۋانعا جەتتى.

سونان كەيىن جيا يۇيلۋ لوپ اۋدانى دامۋ تاۋحۋايۋان جەمىس - جيدەك، كوكونىس كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇرىپ، قويان ٴشوپتى ولشەمدەندىرە ەگۋدى جالپىلاستىرىپ، "لۋيۋي يۋۋيۋە" ساۋدا ماركاسىنا تىركەلىپ، ەگۋ، ٴوندىرۋ، ساتۋ ٴبىر تۇلعالانعان دامۋ ۇلگىسىن جۇزەگە اسىردى. 2020 - جىلى سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ قويان ٴشوبى قورەكتىك ساپاسىن باعالاۋدان كەيىن ەلىمىزدەگى ايتۋلى، وزىندىك ەرەكشەلىككە يە، تاڭداۋلى، جاڭا اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى قاتارىنا ەنگىزىلىپ، ورگانيكالىعىن كۋالاندىرۋ ٴوتىنىشى ٴساتتى بولدى.

جيا يۇيلۋ ٴتىلشىگە بىلايشا ٴبىر ەسەپ جاساپ كورسەتتى: قويان ٴشوپتىڭ ٴوسىپ - ونۋىنە 2 جىل ۋاقىت كەتەدى، الدىڭعى كەزەڭدە ونىمدىلىگىن كورۋ باياۋ بولعانىمەن، ٴساتتى ونەتىن بولسا، ٴاربىر جىلجايدىڭ ٴونىم مولشەرى 1 — 1.5 تونناعا جەتىپ، ٴونىم بەرەتىن مەزگىلدە ٴاربىر جىلجايدان 30 مىڭ يۋان اينالاسىندا كىرىس كىرگىزۋگە بولادى، ونىڭ ۇستىنە ٴبىر جول ەگىلگەن قويان ٴشوپ بالاۋساسى 15 جىلعا دەيىن ٴونىم بەرەدى، ٴار جىلى بىرنەشە رەت جيىپ الۋعا بولادى.

لوپ اۋدانى اۋىل شارۋاشىلىق عىلىم - تەحنيكاسىنان ۇلگى كورسەتۋ باقشا رايونىنداعى جاپ - جاسىل قويان ٴشوپ القاپتارىنىڭ ٴوسۋ جاعدايى كىسىنى سۇيىندىرەدى، بىرنەشە جۇمىسشى جاس ساباقتاردى پىشاقپەن جاتىق كەسىپ الىپ، ودان كەيىن كەسىپ، قوراپتاپ، جۇمىستى قاربالاس ٴارى تارتىپپەن جۇرگىزۋدە.

جيا يۇيلۋ بىلاي دەپ تانىستىردى: سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ قويان ٴشوبى كوكتەم مەرەكەسى قارساڭىندا بازارعا شىعارىلدى، ساتىلۋ باعاسى ٴبىرشاما جوعارى، قازىر ٴالى دە ٴونىمدى جىناپ بازارعا شىعاراتىن ەڭ تاماشا مەزگىل، ٴار كيلوگرامىنىڭ باعاسى 30 يۋان اينالاسىندا. قويان ٴشوپ سيرەك كەزدەسەتىن، تاپشى كوكونىسكە جاتادى، ٴبىر رەت قارجى قوسساڭ، ۇزاق ۋاقىت ونىمدىلىگىن كورەسىڭ، ەگىنشىلىك بولاشاعى جارقىن.

قازىر سەلبەستىك كووپەراتيۆى لوپ اۋدانىندا، حوتان قالاسىندا، حوتان اۋدانىندا جالپى 440تان استام جىلجايدا قويان ٴشوپ ەگۋدى جالپىلاستىرىپ، 100دەن استام بۇقارانىڭ قويان ٴشوپ ەگىنشىلىگىمەن شۇعىلدانۋىنا، سەلبەستىك كووپەراتيۆىندە جۇمىس ىستەۋىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، ٴاربىر وتباسىنىڭ جىلدىق ورتاشا كىرىسىن 10 مىڭ يۋاننان اسىرۋدى جۇزەگە اسىردى.

لوپ اۋدانى دامۋ تاۋحۋايۋان جەمىس - جيدەك، كوكونىس كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆىنىڭ قىزمەتكەرى گۇزالنۇر ياسىن قويان ٴشوپ ٴوسىرۋ تەحنيكاسىن يگەرگەنىنەن كەيىن، بىلتىر جىل سوڭىندا 2 جىلجايدى كوتەرمەگە الدى، "سەلبەستىك كووپەراتيۆىندە ىستەپ، ايىنا تاپقان 3000 يۋان كىرىسىمنەن سىرت، بيىل جىلجايدا ەككەن قويان شوپتەن دە كىرىس كىرگىزدىم، جىلدىق كىرىسىمنىڭ بىلتىرعىدان بىرنەشە ەسە مول بولاتىندىعىنا كوزىم جەتەدى"، - دەدى ول قۋانا.

قويان ٴشوپتىڭ سىرتقى ٴپىشىنى جانە ٴدامىنىڭ ٴتىل ٴۇيىرۋى، ونىڭ ۇستىنە جەتەكشىلىك جانە تىرەكتىلىك رولىنىڭ كورنەكتى بولعاندىعى سەبەپتى، لوپ اۋدانى دامۋ تاۋحۋايۋان جەمىس - جيدەك، كوكونىس كاسىپتىك سەلبەستىك كووپەراتيۆى 2022 - جىلى جۇڭگو اۋىل شارۋاشىلىق عىلىم - تەحنيكا سەلبەستىگى عىلىم - تەحنيكا شاعىن باقشاسى قاتارىنا قابىلداندى (لوپ قويان ٴشوپ عىلىم - تەحنيكا شاعىن باقشاسى).

"قازىر قويان ٴشوپ، نەگىزىنەن، بەيجيڭ، شاڭحاي، گۋاڭجوۋ، شىنجىنعا ساتىلادى. بيىل وسى نەگىزدە بازار ٴورىسىن كەڭەيتىپ، شياڭگاڭ بازارىنا كىرۋدى جوسپارلاپ وتىرمىز"، - دەدى جيا يۇيلۋ. مۇنان سىرت، وتباسى ەگىنشىلىگى ۇلگىسىن اتقارىپ، جەرگىلىكتى شارۋالاردى قويان ٴشوپ ەگۋ جۇمىسىنا قابىلداپ، اناعۇرلىم كوپ شارۋانى كىرىستەرىن ارتتىرىپ، اۋقاتتانۋعا باستايتىندىقتارىن ايتتى.

(باسى 1 - بەتتە)

يدەيانى ازات ەتىپ، كوزقاراستى جاڭالاپ، توڭىرەكتىڭ ٴتورت بۇرىشىنان كۇش - قۋات توپتاپ، اناعۇرلىم كەڭ كولەمنەن، اناعۇرلىم كەڭ كەڭىستىكتەن لايىقتى "سايىپ قىران" قاراستىرۋدىڭ عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدى جانداندىرۋعا سەپتىگىن تيگىزەتىندىگىن دالەلدەدى.

دامۋ نەعۇرلىم كەنجە وڭىرلەر جاڭالىق اشۋ ارقىلى دامۋعا دەم بەرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋدى سولعۇرلىم قاجەت ەتەدى. "عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ 26 تارماعىن" العا قويعانىنان "دارىندىلار قىزمەتى جونىندەگى 25 تارماقتى" بەلگىلەگەنگە دەيىن، شينجياڭ عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدا بارلىعىن مەنشىكتەنۋگە ۇمتىلماسا دا، كادەگە جاراتۋعا تالپىنىپ، "دارىندىلار پاراسات قامباسىن" قۇرىپ، "قابىلەتتىلەر باستاماشى بولۋ"، "ات بايگەسى"، "اسكەري سەرت" سياقتى تۇزىمدەردى اتقارىپ، شينجياڭنىڭ ٴىشى - سىرتىنان، ەل ٴىشى - سىرتىنان جارامدىلاردى قابىلداۋدى اشىق جاريالادى، بۇل ٴىسنارا كاسىپ سالالارىنداعى شەشۋشى تەحنيكالارداعى كىلتەك ماسەلەلەردىڭ شەشىلۋىن ىلگەرىلەتىپ قانا قويماي، شينجياڭداعى ٴتۇرلى دارىندىلاردىڭ جاڭالىق اشۋ، جاسامپازدىق جاراتۋ ومىرشەڭدىك كۇشىن ٴونىمدى تۇردە قاۋلاتتى.

مىڭ سارباز وڭاي قولعا كەلەدى، ٴبىر قولباسشىعا قول جەتكىزۋ قيىن. "قابىلەتتىلەر باستاماشى بولۋ" مەحانيزمىنىڭ رولىن ەڭ زور دارەجەدە ساۋلەلەندىرۋ تاماشا عىلىمي زەرتتەۋ ورتاسىن جاراتىپ، قابىلداناتىن دارىندىلاردىڭ بار زەيىنىمەن زەرتتەۋمەن اينالىسىپ، الاڭسىز ىستەۋىنە مۇمكىندىك جاساۋدى قاجەت ەتەدى؛ سونداي - اق عىلىمي باعالاۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، جاقسى ىستەگەندەردى سىيلاپ، ناشارلارىن جازالاپ، جاقسىسىن ەڭ قاجەتتى جەرگە ىستەتۋگە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، ٴىس جۇزىندىك ماسەلەلەردى شىن مانىندە شەشىپ، ناقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋدى قاجەت ەتەدى.

بيىل اۆتونوميالى رايوننىڭ ۇكىمەت قىزمەتىنەن بايانداماسىندا "دارىندىلار ارقىلى جەتەكشىلىك ەتۋدەن، قوزعاۋشىلىق ەتۋدەن جازباي، دارىندىلار جاعىنان قۋاتتى رايون قۇرۋ ستراتەگياسىن ىشكەرىلەي اتقارىپ، اناعۇرلىم بەلسەندى، اشىق، ٴونىمدى دارىندىلار ساياساتىن اتقارۋ كەرەك" دەپ اتاپ كورسەتىلدى. نازاردى ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۋدىڭ قاجەتىنە شوعىرلاندىرىپ، ٴتۇرلى دارىندىلاردىڭ ٴوز ورنىن تاۋىپ، ٴتۇرلى دارىندىلاردىڭ ٴوز ارتىقشىلىعىن بارىنشا ايگىلەۋىنە مۇمكىندىك جاساعاندا عانا، عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ قوزعاۋشى قۋاتى، ٴسوز جوق، اناعۇرلىم جەتكىلىكتى، اناعۇرلىم كۇشتى بولادى.

("لەپتى لەبىز" ماقالا جولداۋ حات ساندىعى: xjrbplb@126.com)